

Megjelenik kétszer: szerdán és szombaton.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sátoraljaujhely (Vármegyeház II. udvar)

LEMPLÉN

Előfizetési ár: Negyedévre 2 pengő.
Hirdetések: négyzetcm.-ként
Nyílt-tér: soronként 20 fillér

TELEFON: MTI kirendeltség, szerkesztőség és kiadóhivatal 109. szám

POLITIKAI HIRLAP

TELEFON: MTI kirendeltség, szerkesztőség és kiadóhivatal 109. szám

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában
Amen

Elképesztő vakmerőség

Amióta a cseh népszámlálási ferdítés-manőverekről lehullott a lepel és az európai közvélemény előtt súlyosan kompromittálódott a csehek kisebbségellenes politikája, Csehszlovákia örökké mozgékony külügyminisztere ezt a blamázt azzal igyekszik elfeledtetni, hogy állandóan Magyarország kisebbségpolitikáját kritizálja. A cseh lapokban megjelent cikkei után a Páris Midi című lapban adott le egymásután két intervjút erről a kérdésről. Védekezőből támadó lett tehát s ebben olyan elképesztő vakmerőséget tanúsít, hogy minden erőnket össze kell szednünk higgadtságunk megőrzésére és a felhozott támadási anyagnak objektív hangon való megcáfolására.

Benes ugyanis azt állította az említett francia lap tudósítója előtt hogy Magyarország megsérti azokat a kötelezettségeket, amelyeket a kisebbségi szerződésekben vállalt. Jelesen a tót kisebbségnek nincs semmiféle egyesülete, szervezete, vagy politikai pártja. A német kisebbségnek is csak egyetlen ilyen organizációja van. A magyar parlamentben nincs tót képviselő, nincs tót iskola és egyetlen olyan kulturális intézmény sem, amely a tót kisebbség fejlődését szolgálja.

Mielőtt reális adatokkal cáfolnánk meg Benes vakmerő állításait, egy igen lényeges, — mondhatjuk — perdöntő körülményre utalunk, olyanra, amely már önmagában is ipso facto halomradönt minden kritizálási lehetőséget. És pedig arra, hogy Magyarországot éppen Benes és érdektársai sikeres fáradozásai következtében, ép a nemzetiségi elv alapján úgy megcsonkították, hogy a megmaradt országcsontok ugyszólván teljesen színmagyarok által lakott területekből áll. Sőt annyira

megcsonkították a békekötés előtt a győztes nagyhatalmak sarkában settenkedő kisantant-diplomaták hamis adatközlései alapján az ősi Magyarországot, hogy hárommillió fajmagyar került az utódállamok impériuma alá és ezek közül közel egymillió az anyaországgal közvetlen szomszédságban álló határterületeket lakja. A háborúelőtti évtizedekben készült, és pedig nem cseh módra összeállított statisztikai adataink szerint a mai Magyarországot alkotó földterületeket majdnem száz százalékgig színmagyarok lakja s ezek között alig él valami két-háromszáz ezernyi német és tót kisebbség, az is elszórtan. Ugy, hogy egy pár németlakta falutól eltekintve alig van jelentősebb községünk ahol specialiter a tótság arányszáma a lakosság egyötödét is meghaladná.

Ettől, az egykori nemzeti-ségi tulzóink által is feltétlenül elismert tényállástól eltekintve is vannak olyan konkrét adataink, amelyek egy szempillantás alatt szertefújják Benesnek koholt és csak kinjában elért állításait. Dacára annak, hogy a Csonkagyarország területén található 142.000 lélekszámú tótság hét vármegyében oszlik meg és — ismételjük — egyetlenben sem éri el a 20 százaléknyi arányszámot, 50 tót iskola van. Van két tót kulturális egyesület és egy tót dalárda s ugy ezek, mint az egész tótság szabadon járathatja az összes cseh és tót nyelvű napilapokat, folyóiratokat és egyéb kulturtermékeket. Tót nemzetiségi képviselőnk nincsen, igaz, de ennek kizárólag az az oka, hogy még egy választókerületünkben sem tömörül annyi kompakt tótság, amennyi csak megközelíthetőleg is elégséges volna a mandátum megszerzésére.

És ha pozdorjává akarnánk zuzni Benes vakmerő állításait, nem kellene egyebet tennünk, mint összehasonlítani a türelmes és igazságos kisebbségi politikát a Csehszlovákiában napirenden levő szörnyűséges

kisebbségirtással. De nem ezt tesszük, hanem csak azt a kérdést tesszük fel: hogyan van az, hogy tíz év alatt egyetlen egy panasz nem hangzott el a mi kisebbségeink ajkáról. Ne keljen tehát Benes, a kisebbségirtás mestere az ő védelmükre, megvédi őket a magyar kormány törvénytelen telete és humanitása és megvédi őket a magyar társadalom helyes politikai ösztöne. A Benes adatai és állításai hazai viszonyainkra vonatkozólag nevetségesek és nyomban szertemálók. Azokat nem is vesszük komolyan. Ellenben komolyan visszautasítjuk azt a módot, amellyel a cseh külügyminiszter Magyarország belkérdéseit nyilvánosan traktálni merészeli és visszautasítjuk energikusan Benesnek azt az igyekezetét, hogy akár közvetve is, Magyarország belügyeibe beleavatkozzék. Azt már meg kellett volna tanulnia régen, hogy ez beleütközik a nemzetközi illem-szabályokba és a nemzetközi érintkezés illemkódexének ezt a szabályát a cseh külügyminiszternek is tudnia kellene.

A Közigazgatási Bizottság ülése

Zemplénavármegye Közigazgatási Bizottsága Széll József főispán elnökletével hétfő d. e. 10 órai kezdettel tartotta február havi rendes ülését.

Bernáth Aladár alispán havi jelentése során az 1931. évi árvédelmi intézkedésekkel kapcsolatban az esetleg bekövetkező árvíz esetén a gátvédelemnél közreműködő közigazgatási tisztviselők beosztásáról tett jelentést azzal, hogy a kirendelt tisztviselőket utasította, hogy árvíz veszély esetén a törvényben megszabott feladataiknak teljes szigorral feleljenek meg.

Fegyelmi eljárás alá vonott és állásától felfüggesztett: dr. Eröss György szerencsi járási tisztiorvos és dr. Blassberger Vilmos mádi körorvos.

Az 1931. évi január hó folyamán beérkezett az alispáni iktatóhivatalba 259 drb. utlevél ügyirat, melyből kiállított 1 az Egyesült

Államokba, 4 Kanadába, 1 Uruguayba és 68 más államokba szóló új utlevél, míg 77 drb. régi utlevél érvényessége meghosszabbított.

Az őszi vetések állása kielégítő. Az alispáni jelentés tudomásul vétele után, dr. Mízsák József vm. főjegyző ismertette a pénzügyminiszter leiratát, mely szerint Zboray Károly min. tanácsos, kir. pénzügyigazgató részére, egészségi okokból, szabadságot engedélyezett és állását Glosz Lajos min. tanácsos, makói kir. pénzügyigazgatóval töltötte be.

Elnöklő főispán a legteljesebb elismeréssel emlékezett meg Zboray Károly min. tanácsos, kir. pénzügyigazgatónak a Bizottságban kifejtett kiváló munkásságáról s indítványára Zboray Károly érdemeit a Bizottság jegyzőkönyvében megörökíti s eredményes munkásságáért neki jegyzőkönyvi köszönetet mondanak.

A gyámügyi felelősségi bizottságba Széll József főispán rendes tagokul Páyer Ferenc és Kiss Ernő biz. tagokat, póttagokul pedig Damjanovics Ágoston bizottsági tagot nevezte ki.

Monó Ferenc pénzügyigazgatóhelyettes jelentése szerint a vármegye területén január 31-ével 68,8% az adóhátralék.

Löwy Ignác műszaki tanácsos, az államépítészeti hivatal főnöke jelentette, hogy a tavaszi közmunkák elő vannak készítve.

A vármegyei főorvos, a főállatorvos, a gazdasági felügyelő és a kir. tanfegyűelő kedvező jelentéseinek előterjesztésével ért véget a Bizottság ülése.

Törvényhatósági Kisgyűlés

A vármegye Törvényhatósági Bizottságának Kisgyűlése Széll József főispán elnökletével hétfőn d. e. tartotta február havi ülését.

Bernáth Aladár alispán felhatalmazást kért, hogy a háztartási alap szükségletének átmeneti fedezésére a vegyes alapok postatakarékpénztári készletét előlegül igénybe vehesse. Az alispán előterjesztését azzal indokolta, hogy Sátoraljaujhely megyei város nagyobb összegű hozzájárulással tartozik, de a vármegyei községek is jelentős hátralékban vannak s a vármegye nem képes nyugdíjsait fizetni.

A Kisgyűlés az alispáni előterjesztésnek azzal adott helyet, hogy a kölcsön legkésőbb az év végéig visszatérítendő.

A Közkórházi Bizottság javaslatot tett, hogy a röntgendijak 50%-a a laboratórium vezetőorvosának engedessék át. A vm. t. főorvos 75% átengedését tartja méltányosnak a népjóléti minisztérium által elvont havi 100 P pótlására. A Kisgyűlés az előterjesztést újabb javaslattételre visszazárta a Kórházi Bizottságnak.

Sátoraljaujhely megyei városnak a régi villamostelep gépeinek értékesítése tárgyában hozott határozatát a Kisgyűlés csak *kivételesen* hagyta jóvá. Előadó ismertette, hogy a város nem a közszállítási szabályzat betartása mellett adta el ugyan a gépeket, de mindent elkövetett, hogy azokat a legjobb áron értékesítse s az ajánlattevőktől a legmagasabb összeget kapta. A polgármester jelentésében azt hozta fel indokul, hogy a hirdetési díjakat kívánta megtakarítani. A Kisgyűlés utasította a polgármestert, hogy jövőben a város a közszállítási szabályzat rendelkezéseire szigorúan alkalmazkodjék.

Sátoraljaujhely megyei város üzemi szabályrendeletének részbeni módosításához a Kisgyűlés hozzájárult.

Farkas Andor ny. polgármester fia részére a város ezer pengőt szavazott meg. Felelőbizetés folytán a Kisgyűlés aként határozott, hogy méltányosságból hozzájárult a Farkas Andor által szolgáltatott kamatokból való kifizetéshez.

Tarcal község képviselőtestülete elhatározta, hogy a községi múzeumot a vármegyei múzeumnak engedi át.

Elnöklő főispán e tárggyal kapcsolatban meleg szavakban emlékezett meg arról az egész emberöltőn át kifejtett ernyedetlen szor-

galmu munkásságról, amelyet Hubay Kálmán tarcali ny. főjegyző a múzeum fejlesztése érdekében, nemes kulturmissziót teljesítve, kifejtett. Indítványára a Kisgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet mondott Hubay Kálmánnak s a községi határozatot jóváhagyta.

Több kisebb ügy letárgyalásával ért véget a Kisgyűlés.

A Zemplénavármegyei Kossuth Kaszinó társasvacsorája

A városi bérépületben birt modern helyiségekben kiválóan sikerült társasvacsorát rendezett f. hó 7-én a Zemplénavármegyei Kossuth Kaszinó, melyen a Kaszinó vendégeként részt vett Széll József főispánunk is.

Az asztalfőn, a főispán mellett, Bernáth Aladár alispán, dr. báró Waldbott Frigyes nagybirtokos, dr. Görgey István országgyűlési képviselő, dr. Oláh Lajos kir. törvénytudós elnök, Lehoczky Sándor, dr. Oláh István ny. kir. törvénytudós elnök, kuriai bírák, báró Sennyey István, dr. Orbán Kálmán polgármester, dr. Buza Béla a Kaszinó ügyvezető elnöke, Kiss Ernő esperes, Szoller Aladár a Magyar Nemzeti Bank helyi fiókjának főnöke foglaltak helyet s rajtuk kívül a vacsorán a Kaszinó mintegy száz tagja vett részt.

A Kaszinó illusztris vendégét, Széll József főispánt, Kiss Ernő esperes köszöntötte, meleg és közvetlen szavakkal adva kifejezést annak az elismerésnek és meggyőződéses ragaszkodásnak, melyet a Kaszinó minden tagjában is ébren tart a főispánnak — a kormány exponensének — közéleti vezető és társadalmi irányító tevékenysége. A felkészítővel való együttérzést az azt követő általános tetszés fejezte ki leghívebben.

A főispán válaszában a nemzeti eszmére való utalás volt a vezető gondolata. Arra a nemzeti eszmére való utalás, melynek szolgálatára a Kaszinó elkötelezte magát, mikor címét a Kossuth névvel ékesítette.

Dr. Görgey István országgyűlési képviselő a gazdasági helyzet és a revízió kapcsolatáról mondott rendkívül tartalmas, mindvégig lekötően érdekes, a kérdést minden vonatkozásában széles látókörrrel tárgyaló, a magasabb politikai szempontokat és a tárgybéli összefüggéseket következetes okfejtéssel megvilágító beszédet. — Felköszöntöket mondtak még dr. Meczner Tibor vm. főlevéltáros és Kérészy Gyula ny. városi főmérnök.

A mindvégig barátságos és intim hangulatu vacsora éjfél után ért véget. A kitűnő és izletes menü a Vigadó vendéglősenek, Vences Jánosnak konyháját dicséri.

A SAC Balázs nóta-estje, műkedvelői előadása és táncmulatsága

A nehéz viszonyok folytán szűk mederbe szorított ezidei farsangnak kimagaslóan kedves, hangulatos, színpompás eseménye volt népszerű sportegyesületünknek, a SAC-nak, hétfő esti Balázs nóta-estje, műkedvelői előadása és táncmulatsága.

A legszebb, estélyi ruhákban pompázó közönség — melynek soraiban ott láttuk teljes számban közéleti és társadalmi előkelőségeinket — tette zsufoltá az előadás kezdetére a Városi Színház nézőterét.

A műsor első számaként Balázs Árpád dalköltő cigányzenekar kísérete mellett adott lelket, igazi mélyeséges benső tartalmat az általa megzenésített gyönyörű szövegű magyar nóta-est. Balázs Árpád nótamondása a legzamatosabb, a legkifejezőbb, a legszívhezszólóbb magyar élmény. Benne él a dalban, előadásában a nóta-

minden szépsége szárnyra kél, a szívünkkel, az érzésünkkel kapaszkodik össze elválhatatlanul. Megérdemelt nagy sikere volt.

Nóti Károly egy felvonásának előadása pedig a hivatásos színjátszásnak is díszére vált volna. Erről nem nekünk kell kritikát mondanunk. Mindennél beszédebb tanubizonyosága volt a legkisebb zökkenő nélkül, pompás elánnal lepergő előadásnak a közönség egyhangú véleménye: *nagyszerű volt.* Dr. Csengery János és Nyomárkay István játéka hamisítatlan, igazi egyöntésből való művészi produkció volt. Olyan otthonosan mozogtak mindketten a színpadon, olyan vervevel, hűséggel tették elhíhetővé a szerző pazar humoru elgondolását, mintha valamikor egy színi akadémiának lettek volna eminens növendékei. Mint ahogy nem túlzás az sem, hogy tehetségük nagy vitalitásával a böhözatos vigjáték jól ismert galériájába új képeket akasztottak. Méltó partnerük volt Evva Pál az Indiát járt utazó szerepkívánta komoly nehézségével, az eléje került váratlan helyzet friss invencióval való megoldásában. Gecsei László az inas szerepében volt elsőrangú.

A vidámságnak, a színparkozó szellemességnek pazar bősége áradt a nézőterre az egyfelvonásos keretei közül, melynek előadása Nyomárkay István briliáns rendezői hivatottságát is igazolta.

A közönség kitűnően mulatott s bőven halmozta el a kitűnő szereplőket elismerésével.

A nagyszerűen sikerült színházi estét jól sikerült táncmulatság követte a vigadóban, melynek intim hangulata a reggeli órákig tartotta együtt a fiatalságot.

A jótékonyság és a sport szolgálatában lezajlott színházi est és a táncmulatság sikere érdekében a SAC legfigyelmesebb rendező gárdája buzgólkodott fáradságtalanul elnökövel, Mattyasovszky Kálmánnal élén, kinek agitálása, szellemessége és mindenre kiterjedő figyelme — mint már oly sokszor — ezuttal is egy bútbajt feledtető ragyogó estét és éjszakát ajándékozott azok bizonyára hálás közönségének.

A „ZEMPLÉN” EREDETI TÁRCÁJA

Mit jelent a Zem szó?

Zemplénavármegye néhai tudós főlevéltárosának, Dongó Gyárfás Géának posthumus értekezése, melyet az „Adalékok Zemplénavármegye Történetéhez” c. folyóirat azon füzetében szánt, mely elhalálása folytán már nem jelenhetett meg.

Felelet előtt világosabbá teszem a kérdést, hogy a fentírt Zem szó, amellyel végzett kódex-tanulmányaim alapján foglalkozni kívánok, az a Zem, mely első honfoglalásu, már ezer évvel ezelőtt „Te Deum”-os vármegyének nevének és földrajzi nevezetének a kezdő Zem szótagját képezi, voltaképp mit jelent? Ős, honfoglaláskori alakjában leírva Zem, de kimondva Szem, ugyanígy Bethlen Gábor választott magyar király özvegyének, Brandenburgi Katalin királynénak tokaji udvarából („Datum in Curia nostra Tokajense”) 1631-ben a vármegye „Communitas”-ához, háromszáz évvel ezelőtt jelen volt közönségéhez intézett, ma is meglévő reliquia-beccsú levelének borítékcímzésében is, ahol a

Zemplén nevezet így van leírva: Szemlien. (Akk. IV. évf. 39. l.) — Budaházy Zsigmond, 1649-ben Ónod várának kapitánya, szintén így írta le a Sajó-Szent Péter-nevet: Szempetter. (Akk. XXIV. évf. 124. l.)

Tehát a kérdést így is mondhattam volna: mit jelent a Szem kezdő szótag Zemplén nevében? Gyanítás helyett tudománnyal szeretnék felelni.

Ezzel a kérdéssel nem most foglalkozom először. Bibeldöttem vele több ízben, legutóbb az 1907. évi Akk. XIII. évfolyamának a 229—232. tartalmas és tanulságos pagináin is.

Azóta máig (A mindig jó és áldott emlékü Géza bácsi 1928 szeptemberében írta ez értekezést. — Szerk.) egy híján husz esztendő múlt el. Ez alatt az idő alatt még 1907-ben felsorakozott okiratos bizonyítékaim az árpádkori ősmagyar Zem szó jelentésméve mellett, hogy t. i. az a szó a mai Szent szavunknak Z-kezdőbetűs szóalakja: megszapordtak és így meg is erősödtek. A mellett a magyar fonetikai föltevés mellett, hogy a szóbanlevő Z-kezdőhang, már az Árpád-korban a z-és hang-

zásból kezdett atsimulni a sziszegő sz-hangzásba, záró m konzonánsa pedig a vele hangtanilag rokon n mássalhangzóba: újabb klasszikus egy zempléni bizonyíték, az 1213. évi Scen szón kívül (Akk. XIII. 229.) Zeremch nevünk, melynek olaszos-magyar helyesírású szóalakja Sceremch (az Anjou-korban az anorganikus p mássalhangzó beszűrésével: (Scerempch), amely helyneveinknek szóalakjában a szókezdő Z az olaszos helyesírásu Sc hangjegyen át Sz-re változott. Így lelt a Szent szó alakilag a Zem szóból. Hogy csakugyan így: még a süketnéma előtt is tanúsítja Szent Mária (Marja) ősi helyneveink a Bodrogközön, mely máig is úgy hangzik ott magyar népünk ajakán Szemmarja, vagyis épp úgy, mint percegött Brandenburgi Katalinnak királyi lúdtolla alatt Zemlén nevének papírraírásakor a Szemlien szóban, úgyszintén az Ónod-vári kapitány Budaházy Zs.-nak kala musa alól kikerült Szem Péter szónak is.

Nem kevesebb, mint négyszáz esztendőnek időhosszáról (1213 1649) kelt, királyi kancelláriai hiteltű hazai okiratainkból tanúsít-

ható, hogy a Zem szóalak egyenlő a Szem hangalakkal és hogy a Szem sem más, mint Szent szavunknak ortographiai, írott szóképi változata, jelentésményileg azonban a kettő (Zem és Szent) egy.

A Zem ősmagyar szónak alakbeli változatai: Zom, Zam és Zum, tehát a z és m konzonáns-közi e vocalis, o, a és u magánhangzói illeszkedés, amint ezt Zom-tor (a mai Szomotor) Zam-ut (Zamutó), Zum-bor (Zombor) stb. zempléni helyneveink máig is szentül igazolják. — A Zemmarja helyneveinknek másik szintén zempléni tanútársa Szemincze (Szent-Vince) dombnevezet Sárospatak határában, melynek névalakjáról, hogy abban a Szem csakugyan Szent, érdemes munkatársam, Soós Elemér, 1245-ből egy általa felfedezett forrásból merített bizonyítékkal szépen megmutatta. (Akk. IV. évf. 179. l. 1) jegyzet.)

Ha nem mondanám is, kitalálja a szives olvasó, hogy amikor a Zem szó értelményét keresem, kutatom, a mi ősi szentföldünk, hős vérről megszentelt Zemplénünk földrajzi nevezetének kezdőszótagjára gondolok.

Ugy van!

H I R E K.

— **Áthelyezés.** A m. kir. Belügyminiszter *Speczián Gyula* m. kir. áll. r. tanácsost, a sátoraljaujhelyi kapitányság vezetőjét, közvetlenül a belügyminisztérium rendelkezése alá tartozó s a fővárosban székelő *Külföldiek Előmozdító Országos Központi Hivatalhoz* helyezte át. *Speczián Gyula* r. tanácsos kilenc évig volt a sátoraljaujhelyi r. kapitányság élén. Ezen idő alatt nemcsak az állása kötelességeivel járó vezetői rátermettségének, hanem emberi jó szívének is mindig tanujelét adta s működésében a hivatali szigor az emberiség szempontjai egészítették ki. Megnyerő, kedves, közvetlen modorával, tapintatos magatartásával, rokonszenves egyéniségével városunk társadalmában nagyon sok s mindig jó emlékezésre készítő szimpátiát szerzett magának. A város közönsége, barátai és tisztelői a legmelegebb érzésekkel bucsúztak tőle azzal a meggyőződéssel, hogy új beosztásában is meg fogja találni azokat s ma annyira megbecsülendő kapcsolatokat, melyek áthelyezése folytán sem fognak meglazulni Sátoraljaujhely város közönsége, barátai és tisztelői körében.

— **A Kazinczy-Kör szabadegetemén** *Petrassovszky Leo* c. kanonok, ig. tanár f. hó 14-én, szombaton d. u. 6 órakor a Nemzeti Kaszinó nagytermében „A turáni átok meséje” címmel előadást tart. Belépődíj nincs; a Kör mindenkit szívesen lát.

— **Esküvő.** *Lengváry Béla* „Erzsébet” kórházi főgépész *Erzsébet* leánya f. hó 15-én déli 1 órakor tartja esküvőjét *Lautner Péter* m. kir. csendőrtörzsörmszterrel a helybeli rk. templomban.

— **A Mensz teadélutánjai.** A *Mansz* közgyűlése elhatározta, hogy teadélutánjait két hetenként felváltva a Kossuth Kaszinóban és a Nemzeti Kaszinóban fogja megtartani. A legközelebbi teadélután folyó évi február hó 12-ik napján, csütörtökön délután 5 órakor a Kossuth Kaszinóban tartja meg, melyre a résztvenni szándékozók ezuton hívja meg az elnökség.

Isten jóvoltából: huszonegyedik éve telt be mult észendővel annak, hogy történeti szerény folyóiratomat (mely nyolc évig szünetelni volt kénytelen) megalapítottam és olvasóközönségem meglegedésére szerkeszteni van szerencsém, az 1895. évi október hó 1-től máig is. Akkor kezdő voltam, most már végző. Pápaszemem a huszonegy év múltán megerősödött. Messzebb és mélyebben látok multba, bár még most sem a csálhatatlanságig.

Már az Adalékok I. évfolyamának első füzetében (olt a 18. lapon), ahol néhai való jó *Szirmay Antal*, Zemplén vm-ének legelső történetirója, bizonyosan az akkori közhit és kritikátlan történeti tudás alapján „Notitia Topographia” c. az 1803. év folyamán kinyomatott művének 1. §-ában ezt mondja: „Comitatus Zemplen nomen accepit a Castro antiquissimo *Zemlun*, dein *Zemlén*, Zemplén dicto, ad ripam fluvij Bodrog sito, quoad a Slavico *Zem terream munitionem designat.*” (Zemplénvármegye nevé a Bodrog folyó partján fekvő, később *Zemlén* vagy *Zemplénnek* nevezett *Zemlun* ősrégi vártól kapta, ami szláv nyelven a „zem”

— **Gyomor-és bélzavaroknál,** étvágytalanságnál, szorulásnál, fölfuódásnál, gyomorégésnél, felbőgésnél, szédülésnél, homlokfájásnál, hányingernél 1—2 pohár természetes „**Ferenc József**” keserűvizet alaposan kitisztítja az emésztőutakat. Közkórházi jelentésekben olvassuk, hogy a **Ferenc József** vizet még a fekvő betegek is nagyon szívesen isszák és általánosan dicsérik. A **Ferenc József** keserűvizet kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— **Levente-zászlószentelési ünnepély Végardón.** A szomszédos Végardó község Levente-egyesülete lélekemelő hazafias ünnep keretében avatta fel zászlóját vasárnap délelőtt. A zászlószentelési ünnep a gör kat templomban folyt le szentmisével kapcsolatosan, melyet *Fenczik Nikon* sárospataki esperes-lelkész celebrált. Mise közben a templomi szószékről *Szemerszky János* kőtaji g. kat. lelkész intézett hazafias lelkesedéstől izzó beszédet a leventékhez, majd *Fenczik Nikon* esperes a gör. kat. és *Bodnár N.* sárospataki plebános a róm. kat. egyház részéről szentelte fel és áldotta meg a leventék szép lobogóját. A zászlóanyai tisztséget *Kiss Gyuláné*, a végardói gör. kat. lelkész neje látta el. A templomban folyt le a szögbeverés ünnepélyes aktusa is, hazafias jelmondatok kíséretében. Ezután a templom előtti térségen a levente-csapat zenés puskagyakorlatokat mutatott be, melynek befejeztével a végardói és a szomszédos községekből megjelent leventék, valamint a Zemplénmegyei Rákóczi Move célővegylet disszakasza tisztelegő menetben vonult el az újonnan felszentelt zászló előtt. Az ünnepély további része délelőtt a „Hangya”-szövetkezet tanácstermében folyt le, ahol *Petró János* ardói g. kat. kántortanító üdvözölte a megjelenteket. Utánna *Tót Lajos* levente köszöntötte a felavart zászlót és a leventefjakat, akik a végardói leányokkal hazafias és irredenta tárgyú szavakat adtak elő nagy tetszéstől kísérve. Az ünnepélyen nagy számmal vett részt a környék intelligenciája, köztük *gróf Hoyos Viktor* járási fő-

szolgabíró is. A zászlószentelési ünnep végeztével a megjelenteket *Kiss Gyula* lelkész és *Petró János* tanító látta vendégül.

— **Farsangi multság a Nemzeti Kaszinóban.** Kedélyes hangulatban tartott családias estélyt rendezett a Nemzeti Kaszinó szombaton este Kedves intim uri társaság vett részt a farsangi multságban és a fiatalok fesztelenül, kitűnő animóval járták a táncot cigányzene mellett egészen viradatig. — Ezt megelőzőleg este 6 órakor dr. *Domján Elek* ág. ev. főesperes „A siron tülé problémája” címmel tartott mélyen-szántó nagyrdekü előadást.

— **Üresedésben a h. anyakönyvvezetői állás a városnál.** Sátoraljaujhely megyei városnál a h. anyakönyvvezetői állás megüresedett. Akik az állást elnyerni óhajtják, jelentkezzenek dr. *Orbán Kálmán* polgármesternél.

— **Orvtámadás.** F. hó 9-én este 9 óra tájban Magyar István villanygyári napszámos Zápolya-uccai lakására igyekezett, midőn az Árpád-uccán ásóval és vasvilával felfegyverkezett három férfi orvul megtámadta és csak lélekjelenlétének és gyors menekülésének köszönhetette, hogy támadói le nem ütötték. A védtelen ember rendőri segítséget vett igénybe, de mire visszatértek a helyszínére, támadói közül csak Kalocsány Andrásra találtak, akit a rendőr őrizetbe vett. A rendőrség az eljárás mindhármuk ellen megindította

— **Hónapos vásár.** A febr. havi állatfelhajtásos vásár hétfőn zajlott le városunkban. Régen nem tapasztalt nagyarányú felhajtás tette mozgalmassá a hecskei vásárteret. A karámok különösen szarvasmarhákkal teltek meg, de a szokottnál sűrűbb volt a felhajtás a lovaknál és a sertéseknél is. Csak a vételkedv nem volt arányban a bő kínálattal. Nagyon érezhető volt a mai vásárok kísérő

zánkra, hol e *Szent* fogalom tudatával élünk és halunk kell! (V. ö. Akk. XXIV. évf. 91. l. ahol: *Zemeldeue*.)

A „zem” szentesítése után keredezem már most önmagamtól: mit jelent ezer esztendő mult vármegyénknél *Zem(p)*lén nevében a második szótag, a *lén* (kódekszeinkben: -len, -lín, -lyn, -lyen, -lun, -len és lény alakváltozatokkal). Nevében a *p* betűt fentebb azért tettem zárójelbe, mert az a *p* nem szerves ősrésze a névnek, hanem csak az Anjou-korban divatba jött latin betoldás. Azt az anorganikus *p*-t Zemplén helységi és nagy környékbeli élő magyarság ma sem ősméri és a szót így mondja ki: *Zemplén*.

Isten segítségével, ha megérem, a kérdésre jövő számunkban felelek.

(Ő már nem, talán más hozzáértő adhatna erre választ s tehetné egészzé az így csonkán maradt értekezést. — Szerk.)

tünete: a pénz hiánya. A nagy felhajtáshoz képest kevés állat került eladásra.

— **Zongora hangolás.** Sátoraljaujhely már rég hiányát érzi egy állandóan itt lakó zongora hangolónak. Amint most értesülünk, városunkban telepedett le az eddig Sárospatakon lakó *Jánoky Jenő* zongorakészítő és hangoló, aki egyik legkiválóbb gyárban szerezte meg ipari képesítését. — *Jánoky* állandó hangolója a Sárospataki Kamara Zenetársaságnak, a Sárospataki Ref. Főiskolának, Tanítóképezdének és a Zemplénvármegyei Kazinczy-Körnek. Dohányi hangversenyére ő hangolta föl a hangversenyére átengedett *Bösendorfer* zongorát s a kifogástalan hangolását az illusztris művész meglegedésének adott előtte kifejezést. Lakása: Schön Vilmos ucca 21.

— **Stock mester, keresztnevéen János Márton, bevonult a Szépművészeti Múzeumba.** A sorstól hányt, de a sorsnak fittyet hányó régi piktor, *Mária Terézia* és *József* császár korában élt hazai festő. Eddig csak műtörténészek ismerték. Munkássága és élete csak most vált ismeretessé. *Lyka Károly* az *Uj Idők*-ben elmés cikkben mondja el *Stock* mester viszontagságos élettörténetét, az *Uj Idők* folytatja Herceg Ferenc történelmi regényének A Nap fiának közlését. A szépirodalmi részben találjuk még *Surányi Miklós*, a korán elhunyt *Justh Zsigmond* és *Székelly Tibor* elbeszéléseit. Érdekes párizsi riportot irt *Terescsényi György*, Erdélyi *József* pedig szép verset. Az *Uj Idők* legutóbbi száma közli a *Receptpályázat*ról szóló jelentést. A gasztronómiai receptek pályázatán ezerhatszáz vettek részt s az első díjat *Sennyey Anna* grófnő nyerte. A népszerű rovatok mellett, a művészi és időszerű képek egész sora gazdagítja az *Uj Idők*-ket. Herceg Ferenc szépirodalmi hetilapjának kiadóhivatala, Budapest, VI. Andrassy ut. 16. bárkinnek küld díjtalan mutatványsszámot. Előfizetési díj negyedévre 6 pengő 40 fillér.

— **Tűz.** Folyó hó 10-én étfélután fél 1 óra tájban kigyulladt *Székuthy József* Deák-uccai 12. számú sarokházának zsindeletőzete. A tűzoltók *Zombory József* főparancsnokkal percek alatt a tűz színhelyére érkeztek és nyomban hozzáláttak az oltáshoz, melyet rövid időn belül olyan sikerrel végeztek, hogy a ház tetőzetének csak az északkeleti része hamvadt el. A tűz az egyik kémény közelében lévő padlásrészen ütött ki és a házbeli csak akkor vették észre, mikor a tűzoltók rájuk törték az ajtót.

— **Legjobb fővárosi napilapok a Nemzeti Ujság és Uj Nemzedék!**

A Singer varrógépek
MÉGIS A LEGJOBBAK!

NYILT-TÉR.

E rovat alatt közölte nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Felkérték szerkesztőségünket az alábbi két nyilatkozat közzétételére:

Nyilatkozat.

A „Felsőmagyarországi Hírlap” hasábjain több ízben kritika tárgyává tettem — egyes cikkekben és cikksorozatokban — a városi közüzemek vezetését.

Cikkeimben, a városi üzemek közzéadott zárszámadásaiból, olyan következtetéseket vontam le, amelyek azt a benyomást kelthették, mintha az üzemeknél, a városnak anyagi kárt okozó mulasztások volna felelősek és mintha az ellenőrzésre hivatott üzemi bizottság nem teljesítené, a polgárság érdekeinek megfelelően, feladatát.

Kijelentem, hogy távol állott tőlem következtetéseim a mulasztás és az okszerűtlen gazdálkodás bizonyítéka gyanánt felsorakoztatni. Magam sajnálnám a legjobban, ha következtetéseim ilyen ferde gondolatokat váltottak volna ki az olvasókból, már azért is, mert mint utólag meggyőződtem, egyes adatok beállításánál tévedésben voltam. Hangsúlyozom azonban, hogy tévedésem jóhiszemű volt.

Sátoraljaujhely, 1931 február hó 3.

Lánczi Zoltán s. k.

Sátoraljaujhely város közműveinek üzemi bizottsága, figyelemmel a Lánczi Zoltán ur fentebb közölt nyilatkozatában foglaltakra és az ott hangoztatott jóhiszeműségére, sajnálatát fejezi ki, hogy a Zemplén 1930. évi november 9.-i 73-ik és a Zempléni Ujság 1930. évi 9.-i számában közölt nyilatkozatában Lánczi Zoltán ur irói működését károsnak és lelkiismeretlennek minősítette.

Sátoraljaujhely, 1931. febr. 3.

Sátoraljaujhely megyei város
Közművei üzemi bizottsága.

Nyilvános kimutatás

a sátoraljaujhelyi szegényakcióra megajánlott havi hozzájárulásokról

X.

A legutóbbi számunkban közölt kimutatásban a —jel helycseréje folytán a kimutatás 12., 13., 14. 16. és 21-ik sorában szereplők nevénél a illéres összeg helyett pengő szerepel. E véltlen tévedést ezennel kiigazítjuk.

Thuránszky Lászlóné	1.—
Tóth Istvánné	—50
özv. Tóth Imréné	—50
Tóth Jánosné	—40
Török Miksa	—40
Téchy Lajosné	1.—
özv. Tóth Istvánné	—50
Tarpay Gyuláné	—20
Timák József	1.—
özv. Tarpay Lászlóné	—80
Toronyay István	—50
Tóth József	1.—
Tóth Istvánné	—30
Tamás András	—60
Tóth János	1.—
Tocskó Gyuláné	1.—
Tatár Györgyné	—50
Tinka Gyula	—50
Terescsák József	—50
Tomcsányi Lajos	—50
Tengeri Béláné	—50

Terencsák János	—20	Vastagh Györgyné	—30
Tajthy Árpád	1.—	Vágán Istvánné	1.—
Teitelbaum Mórné	—40	özv. Visy Istvánné	—50
Tabóczy József	—50	Vavrek Józsefné	—20
Trubacsek Miklósné	—20	Weisz Benő	3.—
Tárczy László	1.—	Vatus József	1.—
Tomcsányi B.	1.—	Weisz Emil	—50
özv. dr. Tátray Dezsőné	1.—	Vrabely Jánosné	—50
Timkó István	1.—	Villi József	—30
Tóbiás Gyula	—10	Weber Izidor	—30
Tatremusné	—20	Weisz Áron	—60
Tóbiás Józsefné	—50	Weisz Izidor	—10
Turján Károlyné	1.—	Valkovszky Győzőné	1.50
Traxaler Antal	—30	Vicenty Ferencné	1.—
Tar Lajosné	1.—	Varga Teréz	—50
Tóber József	1.—	özv. Winter Kamillóné	1.—
Tóth Béla	—30	Várhelyiné	5.—
Tudja Gézáné	1.—	Varga József	—30
Tóth János	—30	Varga István	—30
özv. Tóth Jánosné	1.—	Waldman Pinkász	—20
Tamás Tivadarné	—50	Waller Herman	—30
Tarpay Jenőné	—34	Valcser Mihály	—40
özv. Téchy Lajosné	—50	Weinberger Ede	—20
Tuchman Manóné	—40	Wachtel Dávid	—10
Tóth Imréné	—50	Varkonda János	—50
Tóth István	—50	Werner Henrikné	1.—
Tauber József	2.—	Werteszy Zsigmond	2.—
Tomka Lászlóné	—50	Weisz Emil	—50
dr. Tóth Sándor	—50	Vrabely Gyula	—50
Teitelbaum N.	—20	dr. Varga Béláné	—50
Tóth Elek	2.—	Varga Istvánné	—20
Tinka Mihályné	—30	Vida Józsefné	1.—
Ulrich Nándorné	—20	Weisz Henrik	—20
Uher Viktorné	1.—	Winer József	1.—
Untener László	—40	Weinberger József	1.—
Weisz Sámuel	—30	vitéz Zombory József	2.—
Wald Izráel	1.—	Weisz Ignácné	—50
Valter Mór	—50	Varach Dezső	—30
Vad József	—50		
Werner Lászlóné	—50		
Vischán Emil	1.—		
Végh Bertalanné	1.—		
Vala Kálmán	—50		
özv. Vehli Salamonné	—50		
Waller Aladárné	1.—		
Williger Gézáné	1.—		
Varga Vilma	1.—		

Eladó méhes

12 drb Boconádi 42-es vándorkaptár, 1 drb Országos-kaptár méhekkal benépesítve eladó. Felsőberecki szivattyn-telep. 6

A bodrogközi járás főszolgabirájától.

251/1931. szám.

Pályázati hirdetmény.

Zemplén vármegye bodrogközi járásához tartozó és lemondás folytán megüresedett

cigándi segédjegyzői állásra

a m. kir. Belügyminisztériumnak 59.929/1930. számú engedélye alapján ezennel pályázatot hirdetek.

Az állás javadalma a 62.000/1926. B. M. számú körrendeletben megállapított illetmény és megfelelő lakbér. Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy képesítésüket, eddigi működésüket, erkölcsi és politikai megbízhatóságukat (forradalom és kommunizmus alatti magatartás) igazoló kérvényüket hozzám

folyó évi február hó 28-ig

annál is inkább adják be, mert a később beérkezett pályázatokat figyelembe venni nem fogom.

A választás időpontját a pályázatok beérkezése után fogom kitűzni.

Ricse, 1931. évi február hó 5-én.

Bornemisza sk.
főszolgabíró.

BRISTOL-SZÁLLODA

BUDAPEST

legszebb pontján, a

Dunaparton.

Uj vezetés mellett ajánlja:

Előkelő, patinás szállodájának gyönyörű szobáit a mai gazdasági viszonyoknak megfelelő polgári áron.

Egy ágyas utcai	P 10—16-ig
udvari	P 6—10-ig
Két ágyas utcai dunaparti	P 24—40-ig
utcai	P 20—24-ig
udvari	P 15—18-ig

A jobb szobák árai fürdőszobával értendők. Minden szobában hideg- és melegvíz, telefon és rádió.

ÉTTERMI ÁRAK:

Complett reggeli: kávé v. tea v. kakao egy tojással, vajjal és jam-el	P 1.20
Kitűnő ebéd v. vacsora menü	P 2.40
Kitűnő ebéd v. vacsora menü előtellel	P 4.—

Ezen lapra hivatkozással a szobaárakból külön engedmény. Szobarendelés lehetőleg 2—3 nappal előbb eszközöndő.

Bristol-szálloda szobáiból és terraszáról a leggyönyörűbb kilátás nyílik a Dunára és a budai hegyekre.

Az egész életben hű barát

SINGER VARRÓGÉP.

Kedvező fizetési feltételek. Alacsony havi részletek.

SINGER VARRÓGÉP RÉSZV. TÁRS.
Sátoraljaujhely Rákóczi ucca 19.

FOGALOM

a közönség körében az a tisztaság, rend és előzékeny kiszolgálás, melyet

20% engedmény

adása mellett nyújtunk ezen lap előfizetőinek,

legolcsóbban

nálunk étekezhet, mert olcsó árainkból külön kedvezményképpen (P 1.50-es menüt kivéve)

10% engedményt adunk.

Semmi

költsége sem az érkezéskor, sem az elutazáskor, mert szemben vagyunk a KELETI PÁLYAUDVARRAL.

Magyaros vendégszeretettel várjuk családi szállodánkban.

Park-Nagyszállóda

Budapest, VIII., Baross tér 10.
Szemben a Keleti Pályaudv. érkezési oldalával

Felelős szerkesztő:
Dr. MIZSÁK JÓZSEF.